

Anuța RADOSLAU deportată de la *Ciuchici la Olaru* interviuată la Ciuchici în 16 iunie

1997. Interviu realizat de Smaranda Vultur

- interviu prelucrat pentru proiectul Lumi la intersecții de Maria Chiș-

„Să știi că ne ridică, mie îmi spune inima”

(...) O țanut Dumnezeu cu noi, bag sama, că am fi murit, cine știe? Ne-nvățați, pră-acolo. Bordeiul, când l-am făcut, ne-am pus ponevi deasupra pe el și bumbac din ăla ce-am tăiat, acolo, s-or omorât cu coasele cum or cosit! Să nu te ploaie! Și am pus poneava la ușă că veneau câinii de la ciobani de la Libertatea. Libertatea o fost aproape acia, se băgau pe sub poneavă câinii. În anul dintâi când am făcut casa, am făcut coșul la casă. Ca la noi, aicea. Măi, când facem lumina, numa fum! Atunci baba ne-o făcut jos coleșa, mâncarea și noi am stat în pat de frig. Atâta fum, nu te-ai văzut om cu om. Asta a lu Neamțu, când o făcut fata asta a lor, care e dusă acolo, Leana, am zis că, dacă fata asta o fi să vadă, e mare lucru, dar nici nu vede, că e cu ochelari la ochi, numa fum la ei o fost. Și nu o avut scutecele unde să le uște, în sân le-o băgat. Baba, vezi tu, că și Mărioara, dară, mumă-sa, o fost cu mine la firmă, o venit tăta sara, că aia o fost cu fată mică, baba o dormit acolo la fermă. Și o lucrat, și...hau, Doamne! și greu de tot o fost Tot am gândit că nu ne duce. Când am ajuns acasă... de unde să luam apă? Că în fântână și-or făcut lipsa țâgani! N-am putut să intru pră sub căși- Așa am fost la picioare ca cu arcuri. Am fost învățată pră pământul cela. N-am putut să pășesc de la genunchi. Parcă am avut arcuri, ca caii, la picioare. Până m-am dodat. (obișnuit).

(Ce ați luat de acasă când ați plecat?) Când am plecat am luat țoale, ponevi și un dulap și două paturi. Dulapu' lui Tuțu, cum o fost naince vremea, mai. Calu, căruța, vasele pentru apă. Mâncare, cum am tăiat porcul, ne-am luat, că am tăiat porcul, atunșea. Și atuncea plecarăm cu toți și, cu Ioniță ne-am oprit la biserică, că or fost Rusaliile. Ne-o cumpărat la toți câte o înghețată. Moș Costa s-o dus cu bātu' la sfat, să îl bată pră... *(De ce v-au dus în Bărăgan?)* Că or fost bogați. Noi am avut pământ, am fost lucrători, o spus că „o exploatat” socru-meu. Că o dus vin la Anina. Dar vin la Anina au dus și

vecinii de la vale, o dus tot satul. *(Cât aveau, 14 hectare?)* Așa am avut. Ei nu or avut atâta pământ, eu am avut la Nicolinți 6 lanțe de pământ, am lucrat, s-o făcut hrană. *(Părinții dumneavoastră nu au fost luați?)* Nu, a venit tatăl meu la Paști, baș când o fost Moș Costa mort. Știu că mi-o adus un miel, am tăiat și noi un miel. O avut aprobare, el o fost sanitar și o avut aprobare.

Intervenția altei persoane- deportată la vârsta de 2 ani

Treizeci de familii au fost plecate din Ciuchici Eu aveam doi ani, am fost cu fratele meu, cu tata, mama. *(Cum se numește fratele?)* Bosioc Ionel cu Bosioc Drăgan tata, ... Dimineața la 4 am fost evacuați din casă. Am avut drept la câte un vagon. Într-un vagon au fost animalele și într-un vagon au fost oamenii cu copii. *(Ce familii mai erau?)* Prietena mea care s-o născut acolo în '51 în octombrie. Ea a fost cu tata cu mama sa și cu bunica sa și acolo a crescut, a fost la grădiniță. Când m-am întors am avut 7 ani. În septembrie ne-am întors. Știu că au venit într-o dimineață am tras la rudele noastre la Munteanu tot satul a venit în dimineața aia pe la noi și a trecut ca să ne vadă. Că tot am avut impresia... da o fost o ură, în părțile noastre. Cine o făcut listele la Primărie. Am rămas în sat, nu am mai putut să ne revenim și să ne luăm viața ca înainte. Un singur noroc am avut. În anul celălalt urma să-și spargă casa bunicul meu și să-și facă altă casă și avea... ..toate au fost luate. Mai multe nu știu să spun pentru că părinții mei, totdeauna au evitat să ne povestească, dar știu că odată o să ajungem să aflăm. *(Fratele era mai mare?)* Da, fratele era mai mare, cu patru ani. El este acum la Berliște. O ajuns un ratat! Că poate dacă nu era în Bărăgan și reușea să facă o școală...poate era și el un om de ajutor societății. Dar așa...a rămas un ratat. *(Și bunicii?)* Bunicul, Munteanu Gheorghe Ceanu-mă mir de acest om! Pentru că a fost doi ani în Siberia, prizonier în Siberia. A venit acasă, și-o făcut familie...Când o avut nepotul 14 ani, i-o murit. După aceea ne-o avut pe noi, cei doi nepoți. Pe urmă a mers în Bărăgan. Erau părinții mamei. Și urma în 88-89 să i se spargă casa de la Berliște- că era de pus în plan noua organizare civică a Berliștei. Și a venit revoluția și a reușit să scape. Și mă mir de că a reușit să moară de moarte bună după câte a pățit și pățimit.

Interviul cu Anuța Radoslau-continuare

(Suntem la Ciuchici în ziua de Rusalii 1997. Ce s-a întâmplat acum 46 de ani aici?)

Acum 46 de ani au fost Rusaliile, sâmbătă. Noi am fost la săpat, am avut niște fasole să săpăm tot, că mâine îs Rusaliile, am tăia un porc. Ai noștri așa or dus înainte, untura or topit-o, la

Anina or vândut-o și porcul l-or mâncat. Atunci noi ne-am dus dimineața, am făcut totul gata, porcul, și mâine zi ne-am dus la joc. Dar o fost miliție pe lângă Sfat.

Când am ajuns acasă, Moș Costa mi-o spus: "Ce-i fată? De ce ai venit acasă?" zic: "Au ta' Costo, atâta mi-i inima de rea, nu mai pot, mă duc să mă culc." M-am dus, m-am culcat. Când m-am culcat o venit socrul meu de la joc cu soacra mea: " Anuțo, știi ce?"- "Ce?"- "Acuma se fac ridicări la noapte." 'Dar cum?" zic eu, iaca așa, din pat. "Au, țucu-ce!. Să știi că ne ridică pre noi."- "Tu știi pă dracu!"- "Să știi că ne ridică. Mie îmi spune inima." Ne-am culcat noi. Dimineața la 4, la câte or ieșit la noi oile, Moș Costa o dormit sub poartă ca să scoată el marvele (vitele-n.n.) și nu or ajuns la capul satului, vin oile iar napoi bee, bee, oile. Vacile vin iar 'napoi. E, este ceva!

Când mai câta, păstă câta, tup, tup, la poartă. Baba o fost sculată. Zice: "'Gheorghită, Gheorghită, scoală-ce, ce să fac, să deschid poarta?" "Haida, sculați-vă că vă cheamă afară." -Veți părăsi locașul în 24 de ore." Na, când auzirăm, babele începură a se cânta, a plânge. Să ne luăm țoale, ce să facem? "Stați nu plângeți așa tare, se scoală copilul."-zic. Vezi copilul așa mic se sculă și el și începu a plânge. Zic: "Au, țușe-l (să-l sărute -n.n.) maica, nu mai plânge. Mergem pe tren." - Vezi, l-am mințit. Dacă voi tăceți tac și eu, dacă voi plângeți, plâng și eu. Și atunci punem țoale în saci, iară le lepădăm, că nu știu cine spune că nu ne lasă. Trecem o apă mare și nu ne lasă cu țoale, decât numai ce e pră noi. Și ce să-ți iei mâncare, eu am luat niște vase, am avut iacă așa niște vase pentru apă. Ne-am pus, ne-am pregăcit. Ne-am pus în cocie. Au, Doamne, l-o stropșit sângele pră Ionel, să mă sui în pod, o fost niște vată de bumbac. Nu m-o lăsat milițianul să mă sui. "Nu plângeți, nu vă necăjiriți că aveți curent acolo unde vă duceți **Când am ajuns acolo, ne-or dus la Răcăjdie, luni. Până joi am stat. Într-un izlaz aici la Răcăjdie. Joi s-o pus o ploaie, toți am fugit în gară. Atunci peste noapte, la 12, o venit trenu'. Era atâta de lung și atâta ce o șuierat trenu', tot ne-am imbarcat, cu Neamțu o fost un vagon. Tot ne-am suit acolo și marvele (animalele) or fost într-alt vagon. Tuțu o stat cu marvele și noi am stat colo. Și merge trenu și merge. Pe la gări s-o oprit, unde or luat ei apă. Ne coboram jos să luăm la marve câta fân și noi am luat ceva de mâncare. Și atunci au venit felcerițe. Au întrebat care or avut copii, ne-or dat bumbi (medicamente- n.n.), biscuiți, care or avut copii. Și merserăm, și merserăm, până am ajuns la Călărași. Ne-am uitat să mai vedem pe la înconviuri (curbe), dar cine o mai văzut coada cât o fost de lungă, trenul. Duminică mi se pare am ajuns la Călărași.**

Mașâni pră acolo. Ne puseră în mașâni. Moșul Costa cu baba or venit cu vaca și cu calul cu cocia pră jos. Noi am ajuns mai înainte, dar *bușneacul* atâta o fost, praf, atâta, ca neaua o fost. Și când se făceau vârtejuri din alea de nu te-ai mai văzut om cu om, așa o fost la ei. Pământ *pisăcos* așa, țărâna ușoară.

Și ajunserăm acolo, haida, fuga să alergăm, o fost un inginer să ne bată paru să fim unii lângă alții. Am fost noi, a lui Nădășanu, Neamțu, a lui Gheorghe Petra, noi ăștia a lui Paul Bercea, toți la un loc. Lalu (e vorba de Ion Jurca – vezi intra) o fost într-altă parte, la margine. A lui Nițăchia, Mărioara o fost dincolo cu ăștia de la Beniș și cu a lui Priboi. Au, Doamne și atunci am stat acolo, am stat, tăt ce să ne facem, ce să ne facem. Am pus paturile așa ne-am culcat, ugeala pe noi, pră lângă cocie. Șegeam, ne uitam unii la alții. O dat Dumnezeu atunci să ne facem casă, n-aveam. Ne făcurăm casa, tot gata.

Hai să ne ducem la lucru. Trăbă să te duci. Ionel o fost beceag, o avut pojar. Și să vezi colo ne ducem, dar la spital trăbă bani. Mă mână doctorul să mă duc. Zic: "Cum să mă duc, că nu-s nici care acasă." O venit Tuțu de la fermă. El o lucrat cu cocia la nemți. Nemții numai or altoit la pomi, la vine (vie) și el o cărat cu căruța apă la nemți și noi am lucrat la fermă, la grădină, am pus pipară (ardei), am *prisăgit* arpagic. Am făcut cu feccele (fetele) ăștia cu oltenii. Ziceam cătră ele: "Duce-vă-ți la umbră ședeți, că voi vi-s fete cu liceu, nu vi-s învățate la săpat." S-or dus. Noi am săpat, acolo. O olteancă acolo: "Dida Nuțo, vine trenul, mergem acasă." zic: "Au, fată că nici pe tren când mă pun tot mă tem că nu mă duc acasă." Și atunci am stat acolo.

Când s-o gătat pe la grăgină, ne-am dus pră la bumbac. Am cules la bumbac. Atunci ne-am dus cu Neamțu. Au, Doamne, am trecut Dunărea, duminica cu Neamțu cu calu lu' nașă-su și cu Ioniță al meu și am întors acolo la roată acolo, am trecut Dunărea. Și când trecurăm Dunărea, ne-am dus în Dobrogea. Dar noi nu ne-am băgat în sat, că n-am avut buletin. O fost de la Dichiseni, am avut niște prietîne, fete. Am lucrat la ele, la cucuruz, la bumbac. Am cules, le-am ajutat și ne-or dat un metăr de hrană la zi. Ne-o dat de mâncare borș. Așa o fost la ei, borș. Dacă o tăiat un pui, ceva, tot cu borș. Și mămăligă ne-o dat și vinerea și miercurea or ținut post. Ne-o dat usturoi cu acrituri și turte de pogaci. Am mâncat. Eu cu moș Ilia am mâncat, dar soacră-mea cu muierea lui Lalu nu or mâncat. Nu le-o plăcut. Spun ceva cătră ele ca să rîdă, că dau în sminceală până gisară (diseară – n.n.), eu cu moș Ilia

am făcut tobă și sara am mâncat zeamă de aia, borș cu pește, cum o făcut muierea. Trăbă să mânânc. Eu am fost mâncătoare, slabă așa.

Și atuncea ne-am dus în Dobrogea. Când ne-am dus, am stat de margine și o fost bașacia un om care o avut struguri ca la noi, cu boaba mare. Ne-o dat două lăzi de struguri, ne-o dat o dimigeană de must.

Ei și ne-am dus și la Mănăstire. O fost de margine așa. Fecelile de la Dichiseni în tot anul, nu știu la Ziua Crucii, la ce, o litră de ulei or pus și făină duc acolo la Sfânta Biserică. Și am pus bani și acolo și în Biserică o fost izvor, o fost din piatră o curs. (*Unde a fost?*) La mănăstire în Dobrogea. Și atuncea când am venit 'napoi pe la giurăta Dunării se umflă un vânt. O dat Dumnezău că o fost o muiere cu carul cu boi. Și tot: "Maica Domnului! Mă țin de loitre de cocie, cocia face hur cu mine. Ioniță cu Neamțu întorc la roțile alea apa și când am ajuns la mal s-o și rupt malu, atâta o bătut vântul de tare. Or fost niște oameni cu lopețile și or chicit aice, zic: "Au că nu mai merg eu acolo!" de frică vezi, că ne-am temut.

Baba când o spălat cămeșile la Borcea, ea nu o știut. Numai, o regăteană: "Măi, femeie, fugiți de aci că vă îneacă" o trecut bărcile și le-or întins pră spini acolo. S-or uscat până seara și or venit acasă. (*Cu cine ați fost din familie?*) Cu ai bătrâni toți. Cu Ionuță, cu soacra mea, cu socrul meu cu soacra bătrână și cu Ionel copilul.

Am făcut casa. Când, o nins trei zile și trei nopți anul întâi, al doilea n-o fost așa numai o spulberat-o, neaua. Și în anul ce am plecat, atunci, și mai 'nainte o fost neaua la noi cât casa. O fost casă mare, toată la noi o întors-o. Trei zile și trei nopți am stat cu lampa aprinsă și eu am ieșit prin bucătărie. O fost fereastra îngustă, ei n-or putut că or fost mari, eu am ieșit acolo în ocol, am făcut pârție și m-am băgat și am adus neauă și am topit să dau la vacă, la cal, vezi, să bea apă. Căinili urla toată ziua, așa se întorcea și urla de flămând. Și atunci într-o zi de dimineața până seara tot am lăpădat de la fereastră, atâta tot o crescut că o bătut vântul și o adus-o acolo.(...)

Ioniță o venit și o spus că plecăm. Nu știu, după litere ne-o luat. Am plecat că mergem cu trenu, dar tot am ghingit că nu mergem acasă. Ne-am cumpărat grâu, hrană am adus. Un vagon și ne-or ieșit cocii aicea, plini de cocii ne-or adus acasă și am ajuns. Calul tot am ținut, că unul l-am vândut. Am adus și vaca. Am venit acasă. Acasă nu-i nimica, nici scândură pră pod, nimic. Bugeac în grădină! Or fost magazii de grâu, de orz. (*Erau de aicea din sat?*) Dă

prin altă parte or venit. Or strâns oi, le-o rămas oi, porcii i-am luat. Purceii ne-or murit pră tren. Or fost marve, ciurci, viței. Am avut două junci, tot o rămas acasă.

Și atunci ne-am pus pră lucru. Unde să te duci. Ioniță o venit mai 'naince, o venit cu 10 zile. O venit pe aicea pe la vecini și o venit acasă. S-o dus și s-o băgat pe la Gostat pe acolo și o fost brigadir la gostat la Răcăjdie. Și ne-am dus acolo, am lucrat toată ziua la colectiv, că am cerut la unii să ne dea un lanț de pământ, barem. N-or vrut. Ne-am mutat la Socolari și am luat pământ 2-3 lanțe cu socrul meu, ne-am dus cu calu, cu cocia și am lucrat toată ziua. Am pus grâu, am pus cucuruz până am fost în rând cu lumea. Trăbă să fii în rând cu lumea. M-am dus la servicii, Ionel la școală o fost. Au, Doamne, la Răcăjdie 4 ani, atunci la Oravița, la Timișoara la facultate și așa ne-am chinuit. Ne-o ajutat Dumnezeu, ne-am rugat la el și cum ne-am gândit așa ne-o dat. Am lucrat cam din greu numa' ce să faci?

Explicarea fotografiilor:

(Povestiți despre pozele acestea.) Io mi-s cu Ionel și cu Ioniță, iarna, neaua -i mare cât casa. Nu se vede casa de neauă. *(Moș Costa a murit acolo?În '52?)* Da. L-a operat de hernie. A fost paznic la bumbac. L-am dus la biserică și la Roseți am plătit o muiere să-l tămânie. L-am dus cu cocia, cu steaguri, cum se duce la noi. *(Aveați preot în sat?)* A fost doctorul Cașu și Mica Lola, pe bărbatul ei l-o chemat Traian Mica. Doctorul Cașu a fost rău la gură, drăcuia când s-o dus lumea la el, că el ne-o mânat cu Ionel la spital. Lola Mica când o venit să vadă la Ionel o zis: "Pune-ți câta răchie, dă-i cu coțcă de țucăr (bucățică de zahăr – n.n.) , numa să nu-i spui că v-am spus." Uite cât e neaua pă casă și ne-or ajutat și oamenii de am lăpădat. Nu la toate casele se făcea. Numa la noi o fost casă lată, mare. Asta iară e la bumbac, iară cu șoarțele. Asta, am fost toate muierele, basarabene, din toate părțile, de la Mircovăț, de la noi din sat. Toți am fost la cules la bumbac. *(Cine vă molărea?)* Cineva de acolo. Nu știu. *(Aicea era băiatul îmbrăcat în costum. Ați zis că făcea acolo serbare?)* Da serbare a făcut, jocuri. *(Aicea sunteți dumneavoastră cu o fetiță. Cine este fetița?)* A lui Gheorghe Petra, Margareta. Am fost vecini cu ei. *(Aicea cu calul?)* Cu calul e socrul meu, la bumbac. *(Aicea copiii unde sunt?)* Copii la școală, or făcut serbare, jocuri. *(Aveați costume de acasă?)* Acolo am făcut, acolo i-am împistrit. *(Mai știți pe cei care erau cu dumneavoastră?)* Unul îl cheamă Horea Târpe, atunci Ciuciuc Mircea de la Milcoveni, Palade basarabeantul tot pe strada noastră. *(De*

unde mai erau acolo?) De la Mircovăț, de la Vrani. De la Nicolinți, Ciucea. Nemții or fost de pră lângă Timișoara, sârbi dă pră lângă Timișoara. *(Macedoneni au fost?)* Sohariu o fost cu muiera. Lia Sohariu de la Topleț, cu Melania, au fost șef de echipă la Ioniță, el o cântărit.

Tătă duminica ne-am șpațirit la înghețată, că ce să faci. *(Pe unde mergeați?)* Pră stradă, cât o fost strada de lungă. Nemții făceau înghețată și erau cu acordeoane în drum și cântau. Toată sâmbăta o fost joc la cămin. Or jucat fece de ăștia cinere cu copii. *(Cum ați lucrat la bumbac?)* Bumbacul când o fost copt o fost tot alb, ca și nins, slobozit în jos și noi am cules cu mâinili amândouă. Când am umplut șoarțele, ne-am umplut sacii și atuncea am cântărit. *(Aveați normă?)* Da, după kil ne-o plătit. Fructe au fost acolo și caise, prune. Nemții, ei o oltonit. Lubeniță am luat în anul ce am plecat acasă un lanț de am pus și noi bumbac, că înainte a zis că ne dă bumbac că am țesut acasă ponevi și am pus bumbacul și atunci ne-or dus acasă și o rămas bumbacul, că am pus lubeniță, pepeni nu or fost, numai lubeniță. Am adus toată ziua cu lada de cocie de lubeniță. Am dat la vaci, la cai, la porci. Am venit sătui de lubeniță nu așa, nu le-ai putut lua în brațe, neudate. Dar aicea le pun le ud și nu se fac. Nu e pământ.

Când ne-am dus în Borcea, când am tăiat trestia era o firmă acolo, cătanele or fost, era pipara (ardeiul) atâta de mare, varză, fasole, păstăi și ne-am dus și am avut șorț înainte și socrul meu o stat în picioare să nu ne vadă cătanele, dară ne-or văzut, dar n-or zis nimic, cătră noi. Ne-am coborât jos și am luat pipara cea mai mare, două șorțuri și am umplut sacul de pipară! Și Irina lui Gheorghe Petra, mama lui Gheorghită și ea o fost. Dar ea o luat de-a mai mică și moșul o lăpădat-o, nu i-o plăcut, o drăcuit, că de ce n-o luat ca mine. Ea o fost muieră bătrână, eu am fost mai cinăvă, mai iute.... Mai întâi socrul meu la fermă o lucrat. Am scos la sfecele, atâta or fost sfecele de mari în pământ, sfecele pentru marve (furajere) și o fost brigadierul acolo și Tuțu o umplut cocia și eu le-am scos, le-am curățat. *(Tuțu cine este?)* Socrul meu, așa i-am zis. El a cărat la ăștia aproape. Când am plecat seara acasă am luat frunzili să le dăm la marve, dar brigadierul a fost om de Dumnezeu, a zis: "Nea' Gheorghe, pune-ți sfecele în cocie și le astupi cu frunze." Am făcut acasă o groapă mare și am băgat sfecele, că n-ai avut ce să dai la marvă. Până la Paști am avut, atâta or fost de mari. *(Brigadierul a fost localnic?)* Da, din satul ăla.

Am avut cuptor de pită în bucătărie făcut ca din teracotă. Soba (camera-n.n.) mică o fost cald și prin bucătărie am copt pita și am făcut pită acolo și afară am avut afumătoare, groapă iar, acolo am băgat și colaci când am copt și pită. Deasupra am avut ladă și am afumat cârnații, am tăiat porci, am avut cocină, am avut găini. Am avut jireadă. Am făcut vălătuși. Nu ai putut să stai de căldură și Ioniță cu Tuțu și cu unul de la Vrani, Mușiosul cu Gheorghe Rusmir. Tuțu, socrul meu, tot cu Mușiosul o lucrat și la moară la București și au făcut fănină. La Slobozia au cumpărat grâu cu 15 lei metăru și or făcut fănină și au fost la cosit de la Rusalii până la Sfântă Mărie au cosit dughia și mohor. Am avut două jirezi și când am plecat le-am dat la cătane, nu știu, cu un leu, cât o fost? Că am plecat acasă, ce să faci cu fânul? L-am dat. Au lucrat toată vara. Dughia îi ca tătarcă cu sămânța slobozită în jos, crește mare și se dă la animale. Am avut găini, ouă tătă ziua, or ouat găinili și pui, câte ouă, că or mâncat sămânță din aia, că aia o fost bună. O căldură te-o ars pe jos și or fost niște spini întinși, „Colțul Babei”, așa le-o spus, de n-ai putut să intri tu desculță că ți-o dat în picioare din ăia. Desculță n-am umblat.

N-am stat o zi de ploaie când am fost la fermă, ne-am dus la prisăgit. Pământ ușor, pisăcos pe lângă Borcea. Am udat acolo. Alea bătrâne or dormit toată noaptea de luni până sâmbătă acolo, nu or venit acasă. Noi alea cinăre, eu am venit acasă. Ne-o dus și cu camionul, cu mașina, dar 7 km. Când ne-am suit... Lumea și țara! N-am mai ajuns cu picioarele jos, am stat unii în alții și am zis mai bine mă duc pră picioare decât să stau acolo înghesuită. (*Ferma unde era?*) La Roseți. După Roseți o fost Tonea și Modelul și atunci Călărașul. La deal o fost Dichiseniul după Roseți. Era la margine de Roseți o căsuță mică, o fost o cruce și ăștia care nu or fost buni s-or rugat la crucea aia. Așa or spus ei că o crescut piatra aia singură, cruce. I-or făcut și acoperiș, era din margine acolo. Era din piatră. Și noi am lucrat la fetele alea din Dichiseni, mamă, mamă! Dormeam noaptea acolo la ele, or avut 100 de pogoane. Una o fost acasă o lucrat, una o fost la liceu, una o fost măritată în Călărași după popa, una o fost la un aviator la București și un copil o fost. Și noi am lucrat la ele și noaptea am dormit la ele și ne-or dat mâncare, cum am spus, un metăr de hrană la zi. Ne povestesc ele sara că or venit să ia chiaburii, tată-su așa o stat cu genunchii în pat, l-or bătut. (*Cum s-a numit?*) Voicu Gheorghiliu l-o chemat și pră tată-său și pră ea Stana, iar Gheorghiliu dăpă tată-său. Și am dormit sara la ele și ele spuneau că or dormit cu pistolul la cap. Când am auzit am zis: "Au, Doamne, cătră ele, unde am venit noi aicea noaptea, nu mai venim pră aicea că ne omoară,

stăm acolo la gârlele noastre." Și am lucrat ziua și ne-o povestit ele noaptea ce or pățit, dar să știi că or fost tari fete. Ele n-or mâncat de slastă (de dulce) ca noi. Ele nici în ziua de Paști nu or mâncat, post la ele or ținut și or crezut în Dumnezeu. Când or mâncat și-or făcut cruce, s-or pus în genunche și s-or rugat. Așa o fost la ei. La ei nu or vorbit ca la noi: tu, ha, ce. *Matale!* nu or zis *tu*. Și or vorbit frumos. Și ei or zis că or golit sobele (camerele) să ne primească în căși și atuncea comuniștiiăștia or spus că ni-s oameni răi, să nu ne primească. Și atunci ne-or dus colo în câmpul liber. Ziceau să nu plângem, să nu ne necăjim, că îs becuri. Da, or fost băraci de becuri cuăștia de la închisoare, deținuți, așa ardeau becurile acolo nu a fost curent. După ce am venit încuoi o fost curent la noi.

Atuncea or făcut băraci, or adus pită, or adus apă. Nu am avut apă. Apă amară și sărată din Borcea ne-or adus cu cisterna 2 km. S-or omorât acolo la apă! Ne-am dus la fântână, ne-am dus cu butoaiele, cu cocia noastră și am băut apă. Și atunci s-or făcut lângă Ion Lalu fântână cu apă bună de băut la mijlocul satului, și lângă Nițăchia la Mărioara o fost bună și la ei și la sârbi la capu satului. Și atunci zice Eva către Tuțu: "Gheorghe, să-ți ajute Dumnezeu, fă o fântână că ești bun la inimă, aicea între noi că mă rupe o apă." Fata ei o fost la alt sat cu bărbatu' ridicată. Ea o venit acia numa în capot umbra, unt pă pită mânca, la lucru nu mergea, se șpațirea, în țoală lungă. Și ea, muierea, o fost aplecată, bătrână. Și Tuțu hai, s-o dus, o făcut. O dat cu târnăcopu' între noi și între Neamțu, o făcut fântâna că o fost apa bună de băut. Numa vezi, mâncare n-am făcut, numa vezi am dat la marve. Nu o fost amară, nici sărată, o fost apa bună. Acolo pământul când ai săpat fântâna așa o fost ca cu țăment și cășile le-am uns tot cu pământ de ăla și cu balegă de cal. Am uns cu mâinile pră jos. Sâmbăta numa am dat cu pececu, cu apă, ai zis că-i ciment așa o fost, am spălat pe jos.

Ne-am dus toată duminica la Călăraș, ne-am dus și pră jos am mers. Tuțu o mers și cu cocia de câteva ori. Ne-am cumpărat fărburi (vopsele- n.n.) că am fărbuit, mâncare, gutâne, mere, poame, ce nu am avut acia ne-am cumpărat.